

antager for den overveiende Del — og naar man da vilde lade § 3 blive staaende, saa er det for det Første en Selvsølge, at denne Forpligtelse kun kunde komme til at paahvile de Sognemenigheder, hvor Vagt og Arbejde ikke er afløst; men da vilde der jo blive en Forskjel, en Ulighed i Byrderne mellem de Steder, hvor Vagt og Arbejde er afløst og de Steder, hvor det ikke er Tilfældet, Noget som har ledet til, at baade ifjor og i Aar Forslag ere blevne antydede om at paalægge Sognkommunerne at udføre Vagt og Arbejde paa de Steder, hvor det er blevet afløst. Et saadant formyet Paalæg vilde jeg i alt Fald bestemt fraa raade. Men hvorom Alting er, saa forekommer det mig og Flertallet, at man kommer lettest ud af disse Tvil ved at lade Paragrafen gaa ud. Vi have ingen Betænkelighed ved at gjøre det af Hensyn til Tjendeieerne, da vi jo i andre Retninger en meget betydelig Grad have lempet de Byrder, som det oprindelige Forslag havde paatænkt at paalægge Tjendeierne. Jeg skal nævne, at det nuværende Forslag, som det foreligger fra Udvalget, sætter Grænsen for Tjendeierens Forpligtelse ved Nettoindtægten af 2 Mars Kirkestiende, hvorimod det oprindelige Forslag lød paa Bruttoindtægten. Jeg skal nævne, at § 5, som paalægger Tjendeierer at yde Brændsel og Omkostningerne ved Kirkens Opvarmning, ligeledes ifølge Enstemmighed i Udvalget er udgaaet og endelig skal jeg nævne Paragrafen, der giver den Bemyndigelse til Ministeren, at han kan foretage Lempelser paa saadanne Steder, hvor Byrderne kunde synes at være for store. Disse Hensyn have ledet Udvalgets Flertal til nu at tilraade Thinget at lade § 3 udgaa. Det andet Spørgsmaal er om Tilveiebringelsen af Brændsel og Omkostningerne ved Kirkens Opvarmning. Det oprindelige Forslag lød jo paa, at dette ubelukkende skulde paahvile Tjendeiereren. Det er ikke, fordi der jo allerede ifjor blev reist Indendringer derimod, at det kunde siges at drage Grænsen for vidt med Hensyn til Tjendeierens Forpligtelse, men man opstillede det da, fordi man allerede den Gang var kommen ind under saa mange Bænseligheder ved at anvise andre Udveie for Tilveiebringelsen af disse Midler, at Udvalget paa det foreløbige Standpunkt, hvorpaa det den Gang befaandt sig, indskrænkede sig til foreløbig at henstille, at denne Byrde, som ganske vist ikke var nogen væsentlig, ligeledes som til at flyde af Tjendeierens almindelige Forpligtelse. Naar vi imidlertid nu have søgt at komme ind paa en anden Maade at tilveiebringe disse Midler paa, da har Flertallet ikke kunnet følge Mindretallet paa den Vej, ad hvilken dette har søgt at gjøre det, og jeg tror at kunne motivere Flertallets Indstilling, ikke saa meget ved dens egen Styrke, som ved dens Modsatning til Mindretallets. Flertallet og jeg erkjende, at ogsaa den Vej, vi have antydet, har sine Bænseligheder, og at man derfor

ifjor slog ind paa en helt anden Vej; men naar der skal vælges mellem de to Veie, som Flertallet og Mindretallet anbefale, saa maa jeg absolut tilraade at gaa den Vej, som Flertallet anviser. Der kan kun være Tale om at gaa to Veie og en Mellemvej. Man kan gjøre Forholdet fuldstændig frivilligt, man kan lægge det som en Byrde paa Kommunerne, og man kan endelig gaa en Mellemvej og sige, at dersom det ikke sker frivilligt, skal det være en Byrde. For det Første maa jeg ubetinget foretrække at gaa den ene eller den anden af de to Ydreveie, som jeg tør betegne dem saaledes, enten gjøre det frivilligt eller ved Tvang; thi da havde man dog i alt Fald en bestemt Rettesnød at gaa efter. Paa den anden side, saa vidste man, hvad det var, og der kunde albrig være Tvivl om Fremgangsmaaden. Smidler tid, at gjøre det ubetinget til en Tvang, støder paa en væsentlig Anstødssten, og det er den, at Byrderne med Hensyn til Kirkens Opvarmning kun bør paahvile dem, som besjæge Kirken, og som have sluttet sig til den. Hvor Medlemmer af Menigheden have sluttet sig til andre Kirker, enten som Sognebaandsløvere eller som Medlemmer af en Valgmenighed, vilde det være ganske ubilligt at paalægge dem Byrder til Kirkens Opvarmning ved en Gudstjeneste, som de ikke søge, og dette vilde jo ske, dersom man lagde denne Byrde paa Kommunen som saadan. Derfor har Flertallet ikke kunnet tilraade at gaa den Vej, at gjøre det til en tvungen Sag, at lægge det som en Byrde paa Kommunens Kasse, men man har heller ikke turdet gaa den Vej at gjøre det til Gienstand for en Paaligning af dem, der have sluttet sig til vedkommende Kirke, fordi det forekom Flertallet, at det vilde være at sætte et alfor stærkt Apparat i Bevægelse for denne Ubetydeligheds Skyld. Det vilde i de fleste Tilfælde kun kunne komme til at dreie sig om 20, 30, 40 Rd., eller noget Saadant, maaffe endog saa mindre, og skulde et saadant Belsøj paalignes et Sogn eller i alt Fald den større Del af et Sogns Beboere, da vilde det blive en saadan Ubetydelighed for hver enkelt, at Arbejdet ved at forfatte Listerne og udføre Paaligningen vilde repræsentere en større Bærdi, havde jeg nær sagt, end det, der skulde paalignes. Der til kommer, at det heller ikke forekommer mig at være heldigt, naar vi af andre Grunde ikke optage nogen Fortegnelse over, hvem der slutter sig til den ene eller anden Kirke, at vi da skulde blive nødt til, for at skaffe Brændsel tilveie, at forfatte Lister over Tilgangen til den ene eller den anden Kirke, valfsaa heller ikke denne Vej have vi troet at kunne tilvaade Thinget at gaa. Naar nu Mindretallet har søgt at gaa Middelveien, nemlig at gjøre det først til en frivillig Sag og kun i Nødsfald til en tvungen, da maa jeg fremfor Noget fraa raade at gaa denne Vej, thi man tilveiebringer det et Skim, hvor den tilsvarende Virkelighed er forsvunden, hvor man har fallet det